

Kompetenskrav och arbetsuppgifter för antikvarisk personal inom Skog & Historia

Kompetenskrav och arbetsuppgifter för antikvarisk personal inom Skog & Historia

Inom Skog & Historia utförs merparten av arbetet av personer utan tidigare erfarenhet av kulturhistoriskt eller antikvariskt arbete. Dessa personer måste handledas och utbildas av personal med antikvarisk kompetens och erfarenhet. Den antikvariska kunskapen och kompetensen är av central betydelse för användbarheten av de uppgifter som registreras inom Skog & Historia. Det handlar om rättssäkerhet, dvs. att uppgifterna som kommer in i Riksantikvarieämbetets fornminnesinformationssystem (FMIS) via Skog & Historia är korrekta. FMIS är en av kulturmiljövårdens grundstenar och används i handläggning av fornminnesärenden, vilket direkt kan medföra ekonomiska och juridiska konsekvenser.

I denna PM utvecklas och specificeras kraven för platsledare och arbetsuppgifterna för den antikvariska personalen utifrån Riksantikvarieämbetets perspektiv. Antikvarisk personal utgörs av platsledare och arkeologer. Benämningarna avser funktioner, ej tjänstebestämmelser eller titlar. Gemensamt för platsledare och arkeologer är att de skall ha en högskoleutbildning i arkeologi, kulturgeografi eller annan likvärdig utbildning.

Utgångspunkten är dokumentet Lägsta Godtagbara Standard (LGS) vilket av Skogsstyrelsen och Riksantikvarieämbetet föreslås utgöra styrdokumentet/vara vägledande för arbetet inom Skog & Historia. Denna PM äger även giltighet för annan liknande inventeringsverksamhet.

Platsledarkompetens

För att bli godkänd som platsledare med rätt att självständigt göra antikvariska bedömningar i fält för FMIS skall man ha dokumenterad vana av fornminnesinventering eller annan likvärdig inventering, med väl vitsordad kunskap när det gäller punkterna 1 a-h, 2 a-e, 3 a-c och 4 a-e nedan. Man skall ha genomgått de olika stegen i Riksantikvarieämbetets landskapshistoriska utbildningsprogram där flera av de punkter som redovisas nedan ingår.

1) Grundläggande krav

Platsledare skall

- a) ha gedigen och dokumenterad erfarenhet och kompetens från fornminnesinventeringen eller annan likvärdig inventering
- b) ha erfarenhet av fältarbete i personalledande ställning

- c) ha goda kunskaper om i landet förekommande fornlämningstyper
- d) vara väl förtrogen med fornlämningsbegreppet och dess utveckling
- e) ha grundläggande kunskaper om kulturmiljövårdens organisation och ha kännedom om olika myndigheters och institutioners ansvarsfördelning och roller
- f) känna till kulturmiljöpolicen och de kulturpolitiska målen
- g) ha kunskaper om arkiv och litteratur som är viktiga för själva inventeringsarbetet
- h) ha kännedom om lagar och förordningar som är relevanta för kulturmiljövården

2) Särskilda fältarkeologiska kunskaper

Platsledare skall

- a) kunna förstå och analysera landskapet utifrån kartor
- b) ha kunskaper om historiska kartor och hur dessa kan utnyttjas vid fornminnesinventering och ha förmåga att kunna läsa äldre handskrift
- c) ha förmåga att sätta sig in i berörda områdes kulturhistoria, naturgeografi och topografi
- d) antikvariskt kunna bedöma påträffade lämningar i fält och om tveksamhet råder, kunna motivera ställningstagandet
- e) ha omfattande kunskaper om fornlämningars topografiska lägen och de rumsliga sambanden mellan olika fornlämningskategorier inom olika landskapstyper

3) Arbetsledarförmåga

Platsledare skall

- a) ha ledarskapsförmåga
- b) ha social kompetens
- c) ha väl vitsordad pedagogisk och organisatorisk förmåga

4) Registreringskunskaper

Platsledare skall

- a) kunna göra registreringar enligt fornminnesinventeringens praxis och ha kunskap om hur och varför beskrivningar skall göras på ett enhetligt sätt
- b) vara väl förtrogen med kartredovisningen av fasta fornlämningar och övriga kulturhistoriska lämningar
- c) vara väl förtrogen med FMIS och kunna rutinerna för hantering av inventeringsmaterial som införs i FMIS och kunna dokumentera med Fält GIS
- d) vara väl förtrogen med lämningstypslistan
- e) behärska användandet av karta och kompass samt andra relevanta tekniska hjälpmedel såsom t.ex. GPS

Arbetsuppgifter för antikvarisk personal

Platsledaren

- har granskningsansvar för påträffade forn- och kulturlämningar
- svarar för utbildning, fortbildning och handledning i fält av såväl antikvarisk personal som inventerare

- i varje län skall finnas en länsansvarig platsledare som leder och samordnar det antikvariska arbetet
- ansvara för att fältmaterialet levereras till FMIS

Arkeologen

- svarar för den dagliga kontakten med inventeraren/assistenten eller inventeringsgruppen och ansvarar även för att arbetet genomförs efter anvisningarna i LGS
- handleder i rekognosceringsarbetet, stödjer inventerarna i dokumentationsarbetet samt kontrollerar att beskrivning och bestämning av det geografiska läget av påträffade lämningar är riktiga och enligt LGS-standard

Granskning och kontroll

Ovan har begreppen granskning och kontroll nämnts. Med **granskning** avses såväl antikvarisk bedömning i fält av forn- och kulturlämningar som byråmässig antikvarisk bedömning **utförd av platsledare**. Med **kontroll** avses att **arkeolog**, i fält eller byråmässigt, kontrollerat att registrerade lämningars geografiska lägen är korrekta och att beskrivningar är enligt RAÄ:s fälthandledning. Arbetet föregår platsledares granskning.